

Při domovní prohlídce mu bylo odňato asi 26 položek, z nichž převážnou část tvořily neoficiálně vydávané časopisy, různé předměty, náboženská literatura, vlastní poznámky a také škapulír Panny Marie, který byl příslušník bezpečnosti označen jako „předmět s církevními symboly“. V bytě prof. Miroslava Kusého byla rovněž odňata řada položek, mezi jinými předměty v Československu neoficiálně vydávané, osobní korespondence a dále vlastní studijní materiály. Domovní prohlídka u spisovatelky Hany Ponické byla provedena v její rekreační chatě; zda byla provedena i v jejím bratroslavském bytě není dosud známo.

Proti JUDr. Jánu Čarnogurskému, prof. Miroslavu Kusému, Antonu Seleckému a spisovatelce Haně Ponické bylo zahájeno trestní řízení. Jsou obviněni z pobuňování podle § 100 odst. 1a, 2, 3a tr. zákona a z přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6 písm. c zákona o přečinech.

JUDr. Ján Čarnogurský a prof. Miroslav Kusý byli bezpečností zadrženi, Anton Selecký a spisovatelka Hana Ponická jsou zatím stíháni na svobodě.¹

1 ISD, Sb. HOS, RFE, politický blok, 15.8.1989, s. 3a–3b – xerografická kopie strojopisu.

72

1989, 9. srpen, Praha. – *Společně prohlášení Hnutí za občanskou svobodu, Demokratické iniciativy a Sdružení T. G. Masaryka k 21. srpnu a výzvu k vyjádření občanského protestu u příležitosti výročí srpnové intervence v roce 1968².*

PROHLÁŠENÍ K 21. SRPNU

Nadchází výročí 21. srpna 1968, kdy byla naše vlast okupována cizími vojsky. Vojenský zásah přerušil pokojný proces společenských změn, které v souladu s vůlí naprosté většiny obyvatel směřovaly k větší občanské a duchovní svobodě i k obnovení životaschopnosti národního hospodářství. Znovu byl posílen autoritativní systém, který způsobil všestranný úpadek naší společnosti.

Netvrdíme, že se v posledních dvaceti letech život zastavil. Avšak navzdory lidem, kteří neztratili svou profesionální a morální odpovědnost, došli věci tak daleko, že se naše továrny a dílny změnily v technická muzea, lesy chladnou a lidský věk se krátí. Už léta žijeme z podstaty, na dikor přibíhají pokolení. Mocanská špička se bez jakékoli společenské kontroly ovšem vlá dnešdnou. Vládnout snadno však rozpoznat a vládnout dobře.

Každému, kdo není zcela lhostejný k osudu své země, musí být jasné tři věci:

Tento stav je přímým důsledkem nedemokratického způsobu vlády a správy, jenž byl u nás zaveden po srpnové invazi. Proto je nutný způsob vládnutí zásadně změnit.

Zirátou základních občanských práv asvoboda bytiaspolenostochromena duchovněi bospo dít sky. Proto je uskutečnění těchto práva svobod nezbytné.

Nápravu neutěšeného stavu nelze ponechat na volném uvážení osob, které nás do tak těžké situace zavedly. Proto je nutný celospolečenský rozhovor o situaci, v níž jsme se ocitli, a o cestách, jak ji překonat.

O takový dialog nezávislé občanské skupiny usilují. A právě takového otevřeného a věcného rozboru se lidé se špatným svědomím a špatnými výsledky své řídicí činnosti panicky obávají. Proto si vymýšlejí historiky o »demokratické kontrarevoluci«, o zakládání pořádku a o dalších divergentních akcích.

Tváří v tvář těmto pomluvám a ostuzením opakujeme své základní stanovisko: Jsme pro nenásilnou, pokojnou cestu k demokratické společnosti. Jsme odpůrci nenávistných štvaví a revanšů. Výzva k dialogu, to jepodané ruka všem, kteří neztratili pocit odpovědnosti k osudu své země.

Nadchází 21. výročí srpnových událostí. Členové a stoupenci nezávislých iniciativ vyjádří svůj postoj způsobem, který je v souladu s Ústavou ČSSR i s dalšími zákony a předpisy: budou se v pondělí 21. srpna procházet v centru Prahy na pěší zóně a také v ostatních městech tak, aby nebyla narušena doprava a veřejný pořádek. Naš hodinový občanský projev zahájíme v 17.00 hod. dvěma minutami ticha. Stoupenci a příslušníci nezávislých iniciativ již mnohokrát vyjádřili své postoje

klidným nekonafrontačním způsobem a nepochybně to učiní i tentokrát. Je třeba, aby si státní orgány uvědomily svou odpovědnost a tento důstojný občanský projev nenarušovaly.

Prožíváme chvíle společenského procitání. Stále noví a noví přívrženci se hlásí k myšlenkám demokracie, jejíž skutečtivost je znemožněno správným vojenským zásahem. Náš občanský protest bude proto zejména přihlášením se k myšlenkám lidských práv, demokracie, hospodářského rozkvetu a sociální spravedlnosti.

Hnutí za občanskou svobodu

Rudolf Battěk, Václav Benda, Ján Čarnogurský, Tomáš Hradělek, Jindra Konečný, Ladislav Lis, Jaroslav Šabata, Jan Šiery – členové Prozatímního koordinačního výboru

Demokratická iniciativa

Emanuel Mandler, Bohumil Doležal, Karel Štindl, Martin Litomský, Ilya Storozenko, Eva Štolbová – členové ustavujícího výboru

Sdružení T. G. Masaryka

František Podaný – předseda

Zpravodaj HOS, č. 6, srpen 1989, s. 1–2 (celé číslo)

¹⁴ V osobním archivu P. Naumana se dochoval nedatovaný strojopisný koncept (návrh) textu Prohlášení s velkým množstvím rukopisných úprav a vzuvek a s uvedením následujících nezávislých iniciativ, jejichž připojení se k Prohlášení bylo účinně uvažováno: Charta 77, Demokratická iniciativa, Nezávislé náboženské sdružení, Klub Johana Lennona, Sdružení T. G. Masaryka, Hnutí za občanskou svobodu, Obroda, Česká dělní, Společnost přátel USA a Čs. belgický výbor – viz

ÚSD, Sb. HOS, FN – xerografická kopie strojopisného konceptu, 2 s.

Text prohlášení podepsaný pentae signatáři HOS, DI a Sdružení TGM vysílala rozhlasová stanice Svobodná Evropa – viz

ÚSD, Sb. HOS, RFE, politický blok, 10.8.1989, s. 5–7 – xerografická kopie strojopisu.

O prohlášení informovala rovněž Východoevropská informační agentura – viz

ÚSD, Sb. HOS, VIA Praha, CS 04989, 10.8.1989, č. 20 – xerografická kopie strojopisu, 1 s.

Dokument byl publikován iu: *Čas Demokratické iniciativy 1987–1990, Sborník dokumentů*, Praha 1993, dok. č. 96, s. 161–162.

1989, 17. srpen, Praha. – Společné prohlášení představitelů Hnutí za občanskou svobodu a Demokratické iniciativy k účasti československých občanů na veřejném protestu dne 21. srpna 1989.

Prohlášení

Mnozí se vyjádřili k 21. srpnu, jejichž autoři – lidé všeobecně uznávaní nezávislou občanskou sdílností – varují, s odvoláním na úmysly správních a mocenských orgánů i na množství se povstání a činy, před nebezpečím spojeným s účastí na veřejném občanském protestu dne 21. srpna¹⁵. Jako účastníci hnutí Demokratická iniciativa a Hnutí za občanskou svobodu, která se k takovému problému přihlásila, chceme říci toto:

Současná zvýšená aktivita policie včetně systematické kampaně ve sdělovacích prostředcích svědčí skutečně o tom, že československé správní a mocenské orgány se chystají občanskému protestu zabránit, anebo jej alespoň co nejvíce potlačit a lokalizovat. O tom opravdu nelze pochybovat.